

NEW ORLEANS, fa cent anys

Prop de l'any 1890, als carrers de Nova Orleans, la Ciutat del Delta, la Ciutat del Cotó, en aquella trobada de races, on es mesclaren anglesos, francesos, espanyols, indis, negres i mulats, començaren a divulgar musicalment uns negres esparracats.

El seu vagarejar anava per diversos camins. Pujaven dalt d'un carro tirat per un cavall, un trompeta, de vegades dues, un trombó, un clarinet, una tuba, un banjo i una bateria ambulat. Tocaven marxes vibrants, i durant el descans dels músics, algú cridava les excel·lències d'un callicida o d'un candidat electoral, així com també a vegades la proximitat d'un combat de boxa.

Una altra ocasió musical podria ser l'enterrament d'un membre distingit d'una fraternitat negra. En sortir de la casa del difunt, el mateix conjunt abans assenyalat, seguia darrera el fèretre. Després de l'orquestra, més o menys brillantment uniformada, venien els amics del difunt i, a la fi del seguici, el que se'n deia la segona fila, la quitxalla del barri.

La comitiva s'allargava fins el cementiri al so de marxes fúnebres tocades amb una tristesa pregona. Un cop finalitzades totes les cerimònies en el cementiri, el seguici tornava al punt de sortida, però aquesta vegada les marxes eren vives i brillants. La família, i també els de "segona fila" voletejaven al llarg del camí, oblidant les tristeses.

Tercer camí. Un alcalde de Nova Orleans havia tingut la sanitàosa idea de limitar la prostitució. Malgrat ell, el barri on era tolerada fou designat pel seu nom "Storyville". A "Storyville" s'aixecaren els prostíbuls més esplendorosos del Sud. Per animar les vetllades, tocaven el piano els "professors". I els "professors" —quasi sempre negres— interpretaven llangorosos valsos, blues tràgics o ragtimes abusadors. D'aquesta forma contribuïen a que els clients es sentissin satisfets, que les nenes de la casa tinguessin més propines i que les "madames" obtinguessin més beneficis.

I totes aquestes músiques s'improvitzaren sense paper pautat, sense conservatoris, sense saber perquè els sortia de l'ànima, i d'algun lloc més.

Quart camí de Storyville, i en els barris adjacents, a part de les cases de plaer, i de les timbes, s'obriren uns "dancings" més aviat populars. Les orquestres duïen la mateixa formació descrita anteriorment: una trompeta, o dues, un trombó, un clarinet, una tuba (o bé un contrabaix de cordes), un banjo o una guitarra, i ara a més una bateria de debò. També s'hi va afegir un piano, ja que, per fi, l'orquestra era permanent.

Cinquè i més humil camí de divulgació musical. Pels carrers de Nova Orleans, pels camins de tots els pobles del sòlid Sud, deturant-se a les places dels pobles, guiats per uns pigalls, els cantants de blues, ben sovint cecs, trobadors moderns, trobadors bruts, trobadors analfabets, cantaven totes les misèries de les seves vides i de les vides dels seus compatriotes: la resta dels negres bruts, analfabets i espellifats. En els seus blues que recorden el "cante jondo", apareixen tots els problemes de cada dia: les inundacions, la fam, les males collites, les terribles humillacions de la discriminació racial.

Aquestes divagacions per diversos topants han confluït en un únic camí, el de la música de jazz; fabulosa explosió, fantàstica aparició d'una raça que en la plenitud del segle vint ha sabut trobar, sense proposar-s'ho, el vell camí de la senzillesa, el bategar de la sang, el cant perenne de la veritat.

Per tot això, el que aquests bruts i esparracats negres s'han tret de la seva butxaca foradada, el que aquests bruts i esparracats negres ens han regalat, avui també és nostre, perquè s'ha convertit en la música de tots nosaltres, ni més ni menys.

Alfredo PAPO